

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours Part-I Examination, 2019

SANSKRIT

PAPER-SANA-I

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

Unit-I

[Marks-20]

1. Write short note on any **one** from the following: 4×1 = 4
गणः, गुरुस्वरः, समवृत्तम्।
2. Define and illustrate any **two** from the following: 4×2 = 8
इन्द्रवज्रा, वसन्ततिलकम्, द्रुतविलम्बितम्, शिखरिणी।
3. Scan and name the metres in any **two** from the following: 4×2 = 8
 - (a) प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः।
 - (b) न तज्जलं यत्र सुचारुपङ्कजम्।
 - (c) पुण्यः शब्दो मुनिरिति मुहुः केवलं राजपूर्वः।
 - (d) चलापाङ्गां दृष्टिं स्पृशसि बहुशो वेपथुमतीम्।

Unit-II

[Marks-40]

4. Join in Sandhis any **four** from the following 1×4 = 4
रवौ + उदिते, भवान् + आगतः, अव + एहि, सीमन् + अन्तः, प्रातः + रम्यम्,
महान् + लाभः, सः + अयम्, दुः + कृतम्।
5. Disjoin the Sandhis in any **four** of the following: 1×4 = 4
प्रौढः, पवनम्, अहरहः, द्वावपि, लतेव, क्षितीशः, तद्धितम्, उपैति।

6. Account for the case-endings in any **eight** from the following underlined words. 1×8 = 8
- (a) विद्यायाम् अनुरागः ।
(b) तृणाय मन्यते जगत् ।
(c) ज्ञानाय अध्ययनम् ।
(d) वामनः वलिं वसुधां याचते ।
(e) आसनात् प्रेक्षते ।
(f) शिशोः शयनम् ।
(g) धिक् मूर्खम् ।
(h) शिखया परिव्राजकः ।
(i) रुदतः पुत्रस्य पिता जगाम ।
(j) शोकेन रोदिति ।
(k) मासेन व्याकरणं पठति स्म ।
(l) वने वसति व्याघ्रः ।
7. Distinguish between any **four** from the following words: 2×4 = 8
- (a) स्थला and स्थली ।
(b) वाक्यम् and वाच्यम् ।
(c) उत्तिष्ठति and उत्तिष्ठते ।
(d) पुत्रीयति and पुत्रायते ।
(e) सीमन्तः and सीमान्तः ।
(f) किङ्करा and किङ्करी ।
8. Name and expound the Samās as in any **four** from the following: 2×4 = 8
यथाशक्ति, राजपथः, सत्यवादी, दुर्भिक्षम्, त्रिभुवनम्, तुषारधवलः, सुखप्राप्तः ।
9. Correct or justify any **four** from the following: 2×4 = 8
- (a) एकादशीमुपवसन्ति निरम्बुभक्षाः ।
(b) स्वादुमत्रं भुनक्ति शिशुः ।
(c) मुखेन त्रिलोचनः ।
(d) सूर्यस्य तेजेन सन्तप्तः पृथिवी ।
(e) मे वित्तस्य प्रयोजनं नास्ति ।
(f) यथाशक्तिं धर्मकर्मान् कुरु ।

Unit-III
[Marks-30]

10. Translate into Sanskrit and write in Devanagari script. 15

- (a) Swami Vivekananda was a true disciple of his preceptor, Ramkrishnadeva. He realised that ultimate truth is one. So, there is no difference among us. He carried this message from East to West. He said that God exists within us in various forms. He announced that he alone serves God who loves all. This is the highest lesson of religion.

OR

- (b) Long ago, a lion lived in a forest. Everyday, he killed many animals and ate them. The animals in the forest held a meeting. All the animals were assembled there. Every animal made a speech. At last the chairman spoke. He said, "The lion is the king of our forest. But he kills many animals everyday. From tomorrow, he will send one animal to him everyday".

11. Translate into English. 15

- (a) स्वार्थे प्रवर्तनं हि जीवानां स्वभावः। जगति दुर्लभा परार्थे प्रवृत्तिः। यः परार्थे प्रवर्तते, स सत्पुरुषः। यथा मलयजं चन्दनं दाहे छेदने निघर्षणे चान्येभ्यः सुगन्धं वितरति तथा सत्पुरुषा अपि स्वक्लेशमविगणय्य परोपकारं साधयन्ति। यैः स्वार्थतः परहितमिष्यते ते खलु ब्रह्मराक्षसा भवन्ति।

OR

- (b) प्राचीनकाले वाल्मीकिनामा ऋषिः आसीत्। एकदा सः शिष्यैः सह स्नातुं तमसानदीमगच्छत्। मार्गे स व्याधेन विद्धमेकं क्रौञ्चपक्षिणमपश्यत्। सहचरस्य वियोगेन क्रौञ्ची व्याकुलाभवत्। सा च उच्चैः अरुदत्। तस्याः रोदनं श्रुत्वा दःखं च दृष्ट्वा ऋषिः करुणाविगलितोऽभवत्। क्रौञ्चक्रन्दनात् जातः ऋषेः शोकः श्लोकरूपेण तस्य मुखादेव निर्गतः।

Unit-IV
[Marks-10]

12. Write an essay in simple Sanskrit on any *one* of the following: 10×1 = 10

- (a) तव प्रियः कविः।
(b) ग्रन्थागारस्य उपयोगः।
(c) संस्कृतवैभवम्।
(d) वैज्ञानिको समुन्नतिः विश्वशान्तिश्च।

— × —

